

Ірина Шкіцька
доктор філологічних наук, професор кафедри
інформаційної та соціокультурної діяльності
Західноукраїнського національного університету

ПРОБЛЕМА АКАДЕМІЧНОЇ НЕЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС КОМП'ЮТЕРНОГО ТЕСТУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

У зв'язку з глобалізаційними процесами та інтернаціоналізацією вищої освіти, зі змінами вимог до процедури акредитування освітніх програм ЗВО, посиленням уваги соціуму до якості освітніх послуг спостерігаємо підвищений інтерес представників академічної спільноти та стейкхолдерів до питань академічної доброчесності. Оскільки в умовах вимушеного дистанційного навчання комп'ютерне тестування є одним із найпопулярніших методів активізації навчальної діяльності студентів та доволі об'єктивною формою контролю їхніх знань [2; 1; 4; 3 та ін.], наукові розвідки, присвячені проблемі академічної нечесності під час його використання, є актуальними й відповідають запитам сучасних напрямів педагогіки та освітології.

Очевидно, що сама по собі дистанційна форма навчання дає більше можливостей для академічної нечесності здобувачів вищої освіти, зокрема під час проходження ними підсумкового тестування. Ідеться про несамотійне виконання студентами тестових завдань, використання ними режиму вікон на комп'ютері, а також мобільних пристроїв і навчально-методичних матеріалів для пошуку правильних відповідей на питання під час тестування, пояснення своїх незадовільних результатів «збоями» в роботі комп'ютерних програм, поганим інтернет-зв'язком тощо та прохання про надання додаткових спроб для проходження контрольного тестування. Відповідно викладачі намагаються запобігти такому академічному шахраюванню студентів різноманітними способами. Серед них – :

- ускладнення тестових запитань;
- лімітування часу на проходження тестування та встановлення дедлайнів;

- використання функцій «випадкового вибору запитань із банку тестових питань», «перемішування питань», «перемішування варіантів відповідей»;
- блокування «режиму вікон» на час тестування;
- відмова від оприлюднення переліку питань, винесених на контрольне тестування, та правильних відповідей на них;
- відеоідентифікація перед тестуванням на платформах на зразок ZOOM та ін.

Власний багаторічний досвід роботи зі студентською молоддю показує недоцільність самопозиціонування викладача як конфронтаційної зі студентом сторони. Цілком поділяємо думку про те, що найкращим способом запобігання академічній нечесності є мотивування здобувачів освіти до навчання [5, с. 41] та пропагування культу знань. Особливо важливим є мотивування студентів в умовах дистанційного навчання, оскільки брак безпосередньої комунікації, зокрема педагогічної, негативно позначається на розвитку їхнього емоційному інтелекту та психічному здоров'ї.

Зупинимося на деяких аспектах технічних налаштувань для комп'ютерного тестування. Під час проходження контрольного тесту студентам не варто виводити на екран інформацію щодо правильності/неправильності їхньої відповіді, оскільки ця інформація може порушити емоційну рівновагу студента і негативно вплинути на результат перевірки (щоправда, від згаданої функції не слід відмовлятися в тому разі, коли тестування є навчальним). На нашу думку, відповідно до принципів академічної доброчесності доцільно унеможливити доступ студента до інформації про результати тестування інших студентів.

Кількість спроб проходження контрольного тестування повинна визначатися низкою факторів: складністю теми і тестових запитань, рівнем підготовленості групи, кількістю проведених консультацій і занять, поінформованістю здобувачів освіти щодо правильних відповідей, ознайомленістю з переліком тестових питань тощо.

Якщо тема нескладна, а також у ситуації, коли студенти мали можливість бачити тестові питання до контролю, а також звірити правильні відповіді на них, достатньо дати одну спробу для

проходження тестування. При подальших технічних налаштуваннях комп'ютерного тестування викладачі повинні брати до уваги статистику проходження тестів студентами, звертати увагу на питання, які викликали труднощі в здобувачів освіти, а також питання, які залишилися без відповіді.

Студентам заочної форми навчання, а також студентам, що навчаються за індивідуальним графіком і мали обмежену кількість консультацій, варто давати дозвіл на декілька спроб проходження тесту та здійснювати оцінювання за найкращим результатом тестування (див. про це більше [6]).

Фактори, які потрібно враховувати під час визначення кількості спроб і визначення політики оцінювання, є значущими й потребують урахування при встановленні обмежень стосовно тривалості тестування та часу проходження тесту. Наприклад, якщо проходження комп'ютерного тестування обсягом 20 питань у добре підготовленого студента займає не більше семи хвилин, для групи варто зробити обмеження в 15-20 хвилин. Однак не слід забувати про те, що збільшення часу на проходження тесту або зняття часових обмежень роблять результати комп'ютерного тестування необ'єктивними та, безумовно, є приводом для академічного шахрайства.

Отже, для зменшення випадків академічної нечесності здобувачів освіти під час проходження комп'ютерного тестування викладачі повинні робити акцент на зміні світогляду студента і його ставлення до навчання, а не на пошуку технічних засобів виявлення академічного шахрайства. Грамотно складені тестові питання відповідної складності, відведення оптимального часу на проходження тесту, систематична підготовка здобувачів освіти до контрольного тестування, можливість його перескладання, запровадження пробних і поточних тестувань, а також демонстрування викладачем доброзичливого ставлення до студентів і пропагування культу знань є ефективним інструментарієм запобігання нечесної поведінки студентів під час проходження комп'ютерного тестування.

Перелік використаних джерел

1. Загребельний С. Л., Брус М. В. Адаптивне тестування як один із способів перевірки знань студентів у технічному вузі. *Научний вестник ДГМА*. 2017. №1 (22Е). С. 155-162.
2. Сиренко С. Н. Тестирование в системе методов контроля и оценки знаний в современном вузе. *Инновационные образовательные технологии*. 2010. №2. С. 44-51. URL: <https://elib.bsu.by/handle/123456789/4980> (дата обращения 10.05.2021).
3. Смалько О. А. Переваги використання комп'ютерних технологій тестування знань у вищій школі. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3-х томах*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. Вип. 17. Т. 2. С. 75-76.
4. Тригуб Г. Я. Тестирование как метод обучения и контроля знаний в вузе *Научно-методический электронный журнал «Концепт»*. 2017. №53. 2 п.л. : URL: https://cyberleninka.ru/viewer_images/16985829/f/1.png (дата обращения: 05.05.2021).
5. Gandal Matthew, McGiffert Laura. The Power of Testing. *Educational Leadership*, Feb 2003, vol. 60, №5, pp. 39-42.
6. McDermott K. B. and others. Both multiple-choice and short-answer quizzes enhance later exam performance in middle and high school classes / McDermott K. B., Agarwal P. K., D'Antonio L., Roediger H. L. III & McDaniel M. A. *Journal of Experimental Psychology: Applied*. 2014. 20(1). pp. 3–21. URL: <https://doi.org/10.1037/xap0000004> (accessed 23.04.2021).